

Andrew J. Apostoli, *We believe in the Holy Spirit*, our Sunday Visitor Publishing Division, Huntington, Indiana 2002, s. 143.

Ojciec Andrew Apostoli, Amerykanin, należący do Wspólnoty Franciszkańskich Braci Odnowy (CFR), jest autorem wielu książek z dziedziny duchowości chrześcijańskiej oraz religijnym publicystą.

Książka *We believe in the Holy Spirit*, w intencji autora, ma stać się przewodnikiem pomocnym w zrozumieniu tajemnicy trzeciej osoby Trójcy Świętej, czyli Ducha Świętego. Prawda o Duchu Świętym została sformułowana już podczas Soboru Nicejskiego (*Wyznanie wiary*) i — według Apostoli’ego — wyraża to, co wiemy oraz to, jak wierzymy w obecność obiecanego i zesłanego przez Jezusa Pocieszyciela; Tego, który w Kościele będzie obecny aż do końca czasów.

W kilkunastu rozważaniach swej pracy autor prowadzi czytelnika poprzez wieki chrześcijaństwa, ukazując obecność Ducha Świętego i jednocześnie żywi nadzieję, że refleksje te przyczynią się do pogłębienia miłości do trzeciej osoby Trójcy Świętej i odnowy zaufania do Jego dzieła w codziennym życiu.

Książka składa się z sześciu rozdziałów. Pierwszy poświęcony jest prawdzie, że wiara w Ducha Świętego jest częścią wiary katolickiej; drugi rozdział uświadamia, że skoro Duch Święty jest Panem, zatem jest także Osobą Boską. Trzeci rozdział, zatytułowany: „Wierzymy w dawcę życia” opisuje wielkie dzieła Ducha Świętego — ludzkie życie, poczęcie Matki Bożej, codzienne umieranie i zmartwychwstanie z Chrystusem. Rozdział czwarty: „Wierzymy w tego, który pochodzi od Ojca i Syna”, ukazuje relacje Ducha Świętego do Ojca i Syna, dzieła każdej z trzech Osób Boskich oraz rolę Ducha Świętego w powszechnej misji uświęcenia w Kościele. Kolejny, piąty rozdział, przypomina prawdę, że Duch Święty, razem z Ojcem i Synem, odbiera uwielbienie i chwałę; jest równy w boskości oraz w chwale, jaką otrzymuje. Ostatni rozdział uświadamia, że Duch Święty poprzez wieki historii przemawiał przez proroków oraz czyni to nieprzerwanie także we współczesnym Kościele.

W książce *We believe in the Holy Spirit* Duch Święty określany jest jako „zapomniany Bóg”, ponieważ z trzech Osób Boskich to właśnie On jest Tym, o którym katolicy najmniej pamiętają, gdyż Go nie znają.

A. Apostoli przywołuje słowa Jana Pawła II, który naucza o nowej ewangelizacji i chce, aby współczesnemu, zsekularyzowanemu światu głosić Boga obecnego w trzech Osobach. Podczas każdej mszy niedzielnej chrześcijanie wyznają swoją wiarę i mówią: „wierzę w Ducha Świętego, Pana i Ożywiciela, który od Ojca i od Syna pochodzi, który z Ojcem i Synem odbiera uwielbienie i chwałę,

który mówił przez proroków”. Kim zatem jest Duch Święty? Św. Grzegorz z Nazjanzu pisał: „Stary Testament głosił wyraźnie Ojca, Syna zaś bardzo niejasno. Nowy [Testament] objawił nam Syna i pozwolił dostrzec Bóstwo Ducha. Teraz Duch mieszka pośród nas i udziela nam jasnego widzenia samych siebie”. W Starym Testamencie „duch” Boga nie oznaczał jednak Boskiej Osoby, lecz Bożą siłę. Hebrajskie słowo „ruח”, zawierające tajemnicze elementy starożytnego umysłu, można też przetłumaczyć jako: duch, oddech, wiatr.

Duch Święty jest duchem życia. Słowo Boga i Jego tchnienie znajdują się u początku bytu i życia wszelkiego stworzenia; Duch Święty obecny był też w tajemnicy Wcielenia: „Posłanie Ducha Świętego jest zawsze połączone z posłaniem Syna i skierowane do niego. Duch Święty, który jest 'Panem i Ożywicielem', zostaje posłany, aby uświęcić łono Maryi Dziewicy i w sposób Boski uczynić je płodnym; sprawia On, że Maryja poczyna wiecznego Syna w człowieczeństwie, które wzięła od Niej”.

Duch Święty kształtuje także ludzkie umysły i serca, aby były coraz bliżej Jezusa Chrystusa w duchu słów św. Pawła: „teraz już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus” (Gal 2,20).

Oдноśnie relacji wewnątrztrynitarnych autor przywołuje naukę Synodu Tolekańskiego, który w 675 roku stwierdził: „Osoby Boskie pozostają we wzajemnych relacjach. Rzeczywiste rozróżnienie Osób Boskich — ponieważ nie dzieli jedności Bożej — polega jedynie na relacjach, w jakich pozostaje jedna z nich w stosunku do innych: w relacyjnych imionach Osób Boskich Ojciec jest odniesiony do Syna, Syn do Ojca, Duch Święty do Ojca i Syna; gdy mówimy o tych trzech Osobach, rozważając relacje, wierzymy jednak w jedną naturę, czyli substancję”. Rzeczywiście — dodaje Sobór Florencki w 1442 roku — „wszystko jest w Nich jednym, gdzie nie zachodzi przeciwstawność relacji.

Z powodu tej jedności Ojciec jest cały w Synu, cały w Duchu Świętym; Syn jest cały w Ojcu, cały w Duchu Świętym; Duch Święty jest cały w Ojcu, cały w Synu”.

Za autorem książki *We believe in the Holy Spirit* można przywołać cytaty z Katechizmu Kościoła Katolickiego (nr 688), gdzie mowa jest o tym, iż to właśnie Kościół jako wspólnota żyjąca w wierze Apostołów „jest miejscem poznania Ducha Świętego:

- w Pismach, które On natchnął;
- w Tradycji, której zawsze aktualnymi świadkami są Ojcowie Kościoła;
- w Nauczycielskim Urzędzie Kościoła, któremu On asystuje;
- w liturgii sakramentalnej, w której przez jej słowa i symbole Duch Święty prowadzi nas do komunii z Chrystusem;
- w modlitwie, w której wstawia się za nami;
- w charyzmatkach i urzędach, które budują Kościół;
- w znakach życia apostołowskiego i misyjnego;
- w świadectwie świętych, w którym ukazuje swoją świętość i kontynuuje dzieło zbawienia”. Książka *We believe in the Holy Spirit* stanowi dobry, teologiczny przewodnik dla tych, którzy w swoim życiu wiarą i modlitwą zapomnieli o osobie Ducha Świętego. Przywołując naukę Kościoła, nauczanie synodów i soborów, a jednocześnie osobiste doświadczenia autor uświadamia czytelnikowi, że Duch Święty był i będzie obecny w życiu chrześcijan aż do końca czasów.